

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Amsterdam : En station på vejen

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1997

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Udgivet i anledning af Junibevægelsens landsmøde, september 1997

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Amsterdam : En station på vejen

Amsterdam

- en station på vejen

af lektor Drude Dablerup

JuniBevægelsen

Udgivet i anledning af JuniBevægelsens landsmøde, september 1997
JuniBevægelsen, Skindergade 29, 1. • 1159 København K.
Telefon: 33 93 00 46. • Fax: 33 93 30 67

Nye grupper er dukket op til EU-debatten: „Borgerlige Unge Unions Skeptikers Klub“, „EU-socialister“, „Komiteen af socialdemokrater mod mer union“, „EU-skeptiske erhvervsfolk“ og hele 50.000 mennesker deltog i en rød-grøn demonstration mod EU og Euro'en i Amsterdam med deltagere fra både nord og syd i Europa. Hvad er der ved at ske?

Mange har svært ved at finde ord for de nye tendenser, fordi holdningerne til EU ikke passer ind i de gængse konfliktmønstre mellem højre og venstre. Socialdemokraterne på det sidste er begyndt at kalde EU for et „socialdemokratisk projekt“. Men det passer jo ikke med, at storindustrien og det multinationale selskaber har været blandt de stærkeste drivkræfter bag EF/EU og også varmt støtter Maastricht og Amsterdam-traktaten. Hvis Amsterdam-traktaten var blevet et socialdemokratisk projekt, hvorfor kan Dansk Industri så gøre fælles sag med fagforbundet Dansk Metal i et propagandakampagne for et Ja til ca. seks millioner kr.?

Den svenske socialdemokratiske statsminister, Göran Persson udtaler modsat sin danske kollega, at EU bør koncentrere sig om at „styrke de nationale demokratiers kraft og kapacitet, ikke at svække dem“ gennem mere og mere overstatslighed.

EU-spørgsmålet er en forfatningskamp

Sagen er, at EU-modstanden er i færd med at udvikle sig til en ny konfliktlinie i dansk og europæisk politik, en konfliktlinie som går på tværs af den gamle højre-venstre skillelinie. En ny konfliktdimension, som vil få stor betydning ved de kommende parlamentsvalg i flere lande. Det, der samler unionsmodstanden, er, at man lægger hovedvægt på folkenes selvbestemmelsesret, og dermed på bevarelse af nationalstaterne som rammen om et demokrati, der giver borgerne mulighed for medbestemmelse. Enigheden mellem folk, der ellers er politiske modstandere, går på retten til at slås for deres forskellige meninger inden for rammen af et demokrati. Man er fælles om modstanden mod EU's

retning som en ny evigt harmoniserende superstat og supermagt i Europa, og man er mod en militarisering af det civile EU-samarbejde. Det er det fælles. Men akkurat som på unionstilhængersiden er der i øvrigt også forskellige holdninger på nej-siden.

For de fleste unionsmodstandere, mig selv inklusive, handler det også om solidaritet med de dårligere stillede i samfundet, en solidaritet som ikke kan eksistere i en mastodont som EU, men forudsætter mindre enheder, hvor de sociale forskelle bliver synlige - ikke bare som statistik, men som medmennesker og vælgere i hverdagen.

EU har åbenlyse demokratiske mangler

Demokrati handler ikke blot om afstemningsregler. Et demokrati forudsætter også dialog samt åbenhed i beslutningsprocessen, så politikerne kan stilles til ansvar over for vælgerne. I EU har borgerne ikke mulighed for at få en dialog med den politiske elite, idet der mangler en fælles politisk offentlighed. Alle borgerne i EU læser ikke de samme aviser, ser ikke samme TV, og derved udelukkes samtalen mellem borgerne og eliten, og mellem borgernes i de forskellige dele af unionen indbyrdes. Derfor forbliver EU-politikken elitær. Dertil kommer, at både Kommissionen og Ministerrådet i stor udstrækning arbejder i hemmelighed. Trods forbedringer i den sproglige formulering af åbenhedsprincippet, er det iflg. Amsterdam-traktaten stadig Ministerrådets selv, der bestemmer, hvornår forhandlingerne skal være åbne. Og sådan bør det ikke være i et demokrati.

EU er ikke som Folketinget og de kommunale råd i folks bevidsthed noget, som naturligt må være der. Man hører ind imellem unionstilhængere sige, at man da heller ikke foreslår Folketinget afskaffet, fordi man er imod nogle konkrete vedtagelser. Men det er netop det, der er forskellen: Når det gælder de nordiske lande og England er EU *ikke* blevet en almindelig accepteret del af den legitime politiske magt. EU er et projekt. Unions-tilhængerne forsøger at fremstille EU som noget

uafvendeligt: „der er intet alternativ“ eller „Hvis EU ikke fandtes, måtte vi opfinde det“. Men selv efter 25 års medlemskab opleves EU ikke som en legitim offentlig myndighed af borgerne i al almindelighed. At flytte beslutningsret fra de enkelte landes parlamenter til EU's institutioner indebærer hver gang et demokrati-tab.

Vi har et ansvar for Europas udvikling

Med afstemningen om Amsterdam-traktaten skal der træffes nogle vigtige valg om den europæiske udvikling. Men alt for ofte hører vi EU-tilhængerne påstå, at der ikke er noget alternativ til Ja. Men hvis resultatet var givet på forhånd, var uafvendeligt, var der jo ikke nogen grund til at holde folkeafstemning. Fair play i folkeafstemningen må indebære, at resultatet ikke er givet på forhånd. En demokratisk folkeafstemning, i modsætning til en populistisk, er en folkeafstemning, hvor et vigtigt spørgsmål lægges ud til befolkningen med det formål at høre befolkningens røst og lade vælgerne afgøre sagen.

Om 20-30 år vil historikerne formentlig karakterisere 1990'erne bl.a. som en periode, hvor de politiske eliter forsøgte at „opruste“ Europa. Først i Vesteuropa og derefter også i Øst- og Centraleuropa satte den nye euroelite målbevidst ind med symboler som hymner, flag, reklame-millioner og masser af milde gaver i form af projektpenge, alt sammen i et forsøg på at få befolkningerne til at føle en europæisk identitet - hvormed menes støtte til EU-projektet. Samtidig udvikles Den europæiske Union gradvist med alle en stats karakteristika: fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, fælles forsvarspolitik og hær, fælles mønt, fælles politi, ingen indre grænser og forstærkede ydre grænser samt et unionsborgerskab, der giver visse fælles stemmerettigheder og bopælsret overalt i unionen: En Union, ét folk! I Sydeuropa kaldes projektet ved dets rette navn: Gradvis oprettelse af Europas Forenede Stater. I Nordeuropa, ikke mindst i Skandinavien og England fortsætter regeringerne over for befolkningerne at kalde dette et

primært mellemstatsligt samarbejde for at løse praktiske grænseoverskridende problemer.

Den voksende unionsmodstand rundt omkring i Europa giver de lande, der skal stemme om Amsterdam-traktaten, et særligt ansvar. For mig har et nej til Maastricht og Amsterdam-traktaterne altid haft et aleuropæisk og et globalt perspektiv, og ikke kun et snævert dansk. Derfor er perspektivet i et nej ikke en genforhandling og nye danske undtagelser, som alligevel ikke holder, men derimod begyndelsen på de europæiske befolkningers krav om ændring af det europæiske samarbejde. Med et nej til Amsterdam-traktaten kan vi endelig begynde at bremse unionstoget.

Sammen med den voksende unionsmodstand i andre lande kan vi begynde den seje kamp for at give kompetencen på en lang række områder tilbage til de demokratiske valgte parlamenter i de enkelte lande og genetablere den politiske dialog og den politiske offentlighed, som lider af iltmangel, bl.a. pga. EU-projektet.

Efter et nej fra Danmark vil historiens glemsel kunne lægge sig over Amsterdam-traktaten, og ingen vil græde snot over det, da ingen i virkeligheden er tilfredse med traktaten. Som det nu er klart for alle, forholder den sig ikke seriøst til mulighederne for at hele Europa efter Murens fald, at skabe et samarbejde mellem alle kontinentets lande. Det lykkedes ikke regeringscheferne at blive enige, og derfor handler traktaten slet ikke om Østudvidelsen.

Amsterdam-traktaten giver på en række punkter EU mere kompetence og den betyder endnu flere krav til medlemskab. Der indføres flertalsafstemninger på en lang række områder. Den udbygger den fælles udenrigs- og forsvarspolitik, den giver betydelig mere magt til EU-parlamentet, et stort skridt i føderalistisk retning, og ikke mindst tager den et kæmpeskridt ind i den følsomme, og med suveræniteten stærkt forbundne retlige politik.

Et nej vil derimod kunne åbne for, at vi i løbet af det næste årti kan forhandle nye og helt anderledes re-

gionale og aleuropæiske traktater og samarbejdsfora frem, som via et langt lavere integrations-niveau og via langt færre krav om harmonisering giver de øst- og centraleuropæiske lande, inkl. de baltiske, en reel chance for at komme med i et europæisk samarbejde, der respekterer disse staters nyvundne suverænitet og de demokratiske beslutningsprocedurer generelt. Ellers vil EU trække et sølvtæppe ned gennem Europa, og dele Europas ca. 45 lande i dem, der er inden for og dem, der vrede står uden for. Nej til unionsudviklingen har et helet Europa i solidaritet med resten af verden som perspektiv. De Øst- og Centraleuropæiske lande vil med tiden stå over for samme splittelse som vi har nu, med en enig EU-glad elite og en splittet og EU-skeptisk befolkning. Konturerne heraf ses allerede ved den voksende EU-skepsis i flere af de nye demokratier.

Globalt handler det om at forhindre den udvikling, som er ved at tegne sig af en verden, der igen bliver opdelt i blokke. Ikke kun handelsblokke, men også militære blokke.

„Vi danskere må lære at tænke som en stormagt“, har socialdemokraten Ove Fich engang sagt. Her står jeg helt af. Jeg er født i et lille land og langt ind i min sjæl har jeg en småstats-tankegang. Verdenssamfundet har brug for små, respekterede stater. Således beklager mange, at den nordiske stemme er blevet tyst i FN-sammenhænge.

5 vigtige runde til at stemme nej til Amsterdam-traktaten

JuniBevægelsen anbefaler et nej til Amsterdam-traktaten. Amsterdam-traktaten viderefører og udbygger Maastricht-traktaten. Der er kommet nogle bedre formuleringer i visse af målsætnings- paragrafferne, bl.a. en ændring af ordene „bæredygtig vækst“ til „bæredygtig udvikling“. Der er også kommet et afsnit om bekæmpelse af arbejdsløshed, men dog uden at man har rørt ved ØMU'ens såkaldte konvergenskrav og den stramme økonomiske politik, som jo netop skaber arbejdsløshed. Disse nye formuleringer kan ikke opveje

alle de nye kompetencer EU får, og det faktum at hele retningen af unions-projektet er forkert.

1. Mere Union

Amsterdam-traktaten er en fortsættelse af Maastricht-traktaten og giver EU endnu mere kompetence: Kort sagt: mere union. Det nødvendige samarbejde mellem Europas lande afspores af de vedvarende forsøg på at opbygge en ny europæisk superstat og supermagt. EU blander sig i alt for meget. Europas styrke er mangfoldigheden, EU fremmer derimod ensartethed og centralisme. Der er i dag mange spændende muligheder for kulturel udveksling mellem folkeslagene. Det internationale, den nye såkaldt „globale landsby“ giver nye og udfordrende muligheder. Men disse nye perspektiver skal ikke dræbes i bureaukratiske overnationale strukturer i Bruxelles.

2. Europa splittes

Amsterdam-traktaten stiller sammen med Maastricht-traktaten så mange krav op til medlemskab, at alle de central- og østeuropæiske lande ikke har en chance for at komme med. Der er næppe tvivl om, at *under* halvdelen af Europas ca. 40 lande vil være medlemmer af EU om 10 år, hvis den nuværende linie fortsætter. Resten vil være uden for i vrede. I stedet for jerntæppet trækker EU et nyt sølvtæppe ned gennem Europa. Ud af dette kommer ikke et helet Europa, men et delt. Man er ved at forpasse chancen. Hvad der er brug for er ikke en ny centralistisk union, men en storstilet og storsindet Marshall-hjælp til de nye demokratier og en invitation til at være med til på lige fod at opbygge fælles samarbejdsorganisationer i Europa. Samarbejdet skal hvile på princippet om folkenes selvbestemmelsesret, og derfor primært være mellemstatsligt.

3. Demokratiet undergraves

Maastricht- og Amsterdam traktaterne undergraver demokratierne i Europa. Vi kan ikke give mere magt

til en organisation, som ikke opfylder de grundlæggende krav til et demokrati, f.eks. åbenhed omkring lovgivningen, og klare muligheder for, at magthaverne kan stilles til ansvar. Hal Koch har i bogen „Hvad er demokrati“ fra 1945 udtrykt sig således: „*Demokratiets væsen er ikke bestemt ved afstemningen, men ved samtalen, forhandlingen, ved den gensidige respekt og forståelse og ved den heraf fremvoksende sans for helhedens interesse.*“ (Hal Koch: *Hvad er demokrati*, 1945, s.23)

Manglen på en europæisk offentlighed betyder også, at der ikke foregår nogen folkelig debat omkring vedtagelsen af nye regler og love. Den megen svindel med EU-midlerne kan fortsætte år efter år, netop på grund af manglen på demokrati og manglen på mulighed for at stille beslutningstagerne til ansvar. Derved undergraver EU demokratiet, og fremmer afmagten og politikerleden.

4. EU begynder at ligne en stat

Amsterdam-traktaten fortsætter og udbygger Maastricht-traktaten ved at give EU mere kompetence. EU begynder mere og mere at ligne en stat. Ifølge Amsterdam-traktaten skal der udnævnes en slags EU-udenrigsminister, der kan repræsentere Unionen udadtil. Kravene om, at EU's medlemslande skal tale med én stemme skærpes. Der indføres flertalsafstemninger, når de konkrete udenrigspolitik skal udføres - er man en selvstændig stat, hvis man ikke kan føre sin egen udenrigspolitik? Endvidere får Det europæiske Råd ret til egenhændigt at beslutte - uden fremtidige traktatændringer - at slå EU og forsvarsalliancen WEU sammen.

På det retlige områder tages de største og allermest betænkelige skridt. Over 40 sider af traktatens ca. 150 nye sider handler om at give unionen retspolitisk kompetence. Men reglerne omkring kompetencer og flytning fra søjle 3 til søjle 1, er så uklare, at det bryder mod en retstats principper. Klart er det imidlertid, at grænsekontrollen ifølge Amsterdam-traktaten skal af-

skaffes inden for 5 år, samtidig med at den ydre grænse skal forstærkes, vendt mod resten af Europa. EUROPOL får en stærkere stilling og ret til at operere i de enkelte lande: et EU-FBI er under opbygning. Hvilke retsregler skal gælde for det? Asylpolitikken skal yderligere harmoniseres, og der kommer forbud mod at give asyl til en statsborger fra et andet EU-land. Det skrider mod Geneve-konventionen, men er logisk, hvis man vil at Unionen bliver lig én stat. Unionsborgerskabet skal udbygges. Kort sagt, de enkelte lande mister kontroller over deres egne grænser. Her gælder ingen undtagelser for Danmark, jf. paragraf 67.

Unionen skaber sin egen logik: Når man fjerner grænserne, må man harmonisere retsreglerne i hele unionen. For første gang skrives derfor et målsætning om at samordne strafferetten ind i traktaten - noget som samtlige danske politikere afviste for blot et par år siden.

På det retlige område skrives den fremtidige politik ind i selve traktaten, og den kan ikke ændres, selv ikke efter eventuelt parlamentsvalg i alle EU-landene på spørgsmålet. Retningen er udstukket: De indre grænser mellem „delstaterne“ eller „regionerne“ skal bortfalde, regler for inden for muren skal harmoniseres, mens de ydre grænser skal forstærkes.

5. Retten til at vælge samfundsmodel

I et demokrati udgår magten fra folket. Det betyder, at befolkningen også må have ret til at vælge den samfundsmodel, man ønsker. Trods indre kritik er folk i de fleste EU-lande mest tilfredse med deres eget land og dets indretning. Og sådan skal det fortsat være. Harmoniseringen og den mere og mere detaljerede beskrivelse af samfundsordenen, som kommer via EU's traktater og mange direktiver og forordninger, bremser den folkelige medbestemmelse. På grund af de mange - og mange nye - områder med flertalsafstemninger i EU's ministerråd, kan man komme i den situation, at et dansk folketingsvalg eller endog en folkeafstemning ikke kan ændre en omstridt politik, hvis der er tilstrækkeligt

mange lande, der mener noget andet. EU-traktaterne er en mærkelig blanding af forfatning med bl.a. regler for institutionernes virke, og så arbejdsprogrammer. Disse arbejdsprogrammer siger ikke kun, hvilke emner der skal behandles i de kommende år, nej man fastlægger allerede nu i flere tilfælde selve indholdet af de beslutninger, der skal træffes. F.eks. reglen om, at al personkontrol ved grænsen skal ophæves inden 5 år (Artikel 62 stk1.). Jamen, hvad nu hvis befolkningerne ikke vil? Med et ja til Amsterdam-traktaten bindes også vore fremtidige beslutninger, akkurat som den økonomiske politik blev lagt fast i selve Maastricht-traktaten, og fortsat gælder.

Naturligvis er der alternativer til EU

Det er efter min mening nødvendigt, at befolkningerne i de europæiske lande standser elitens stormagtsprojekt. Det tror jeg også vil ske. Et nej til Amsterdam-traktaten er et lille, men vigtigt skridt i den rigtige retning. I historiens lange løb vil EU efter min opfattelse vise sig at være en historisk fejltagelse. Det er befolkningernes demokratiske ret at ændre historiens gang, også selv om den politiske elite siger, at der intet alternativ er til den vej, som eliten har anlagt.

Klip, klip

Hvis du vil have flere eksemplarer af denne pjeces eller andet materiale fra JuniBevægelsen om EU og Amsterdamtraktaten, så ring til vores landskontor i København.

Hvis du gerne vil vide noget mere om JuniBevægelsen eller vil melde dig ind (det koster 200 kroner om året), så send denne kupon til nedenstående adresse.

Jeg vil gerne have tilsendt materiale om JuniBevægelsen

Jeg vil gerne være medlem af JuniBevægelsen

Send til:

JuniBevægelsen, Skindergade 29,1, 1159 København K,
Telefon: 3393-0046, Fax: 3393-3067

11

Drude Dahlerup

Lektor i Statskundskab ved Aarhus Universitet, 52 år. Hun var medstifter af Danmark '92 og af JuniBevægelsen, hvor hun har siddet i landsledelsen siden starten.

Drude Dahlerup er talsperson for JuniBevægelsen og deltager ofte i debatmøder om EU. Hun er også en ivrig debattør i pressen.

Hun er næstformand i Rådet for europæisk politik. Har desuden været aktiv i kvindebevægelsen gennem mange år.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk